

Δημοκρατικός Συναγερμός

Ιωνάς Νικολάου
Βουλευτής Λευκωσίας

19 Μαρτίου 2005

Σημείωμα αναφορικά με την πρόταση νόμου των βουλευτών Γ.Περδίκη και Π.Προδρόμου:

« Ο περί των Επαγγελματικών και Άλλων Δραστηριοτήτων των Βουλευτών και περί του Ασυμβίβαστου με την Άσκηση του Κοινοβουλευτικού Έργου Νόμος του 2004.»

Σκοπός της Πρότασης Νόμου: Οι εισηγητές αναφέρουν στην αιτιολογική έκθεση ότι σκοπός της πρότασης τους είναι η ρύθμιση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων των βουλευτών και η δημιουργία υποχρέωσης από το να απέχουν από επαγγελματικές δραστηριότητες που είναι δυνατό να θεωρηθούν ή να εκληφθούν ότι σχετίζονται με την άσκηση των κοινοβουλευτικών καθηκόντων.

Στόχος της Πρότασης Νόμου: Οι ρυθμίσεις που προβλέπονται στην εν λόγω πρόταση στοχεύουν στη δημιουργία νέας ηθικής τάξης και δεοντολογίας η οποία θα συνοδεύει τους βουλευτές καθ' όλη τη διάρκεια της άσκησης των καθηκόντων τους.

Επιχειρήματα υπέρ της ψήφισης της πρότασης νόμου

- A. Η περιφρούρηση του κύρους του Νομοθετικού Σώματος.
- B. Η ανεπηρέαστη και ανεξάρτητη από προσωπικά συμφέροντα άσκηση των καθηκόντων του βουλευτή.
- Γ. Η περιφρούρηση του κύρους του βουλευτικού αξιώματος αφού όπως ισχυρίζονται, ο βουλευτής δε θα μπορεί μέσω της νομοθετικής οδού να προωθεί προσωπικά συμφέροντα ή συμφέροντα συγγενών, φίλων και πελατών του.

Επιχειρήματα κατά της ψήφισης της πρότασης νόμου

- A. Η ψήφιση της εν λόγω πρότασης νόμου θα καταστεί αποτρεπτική στο να διεκδικούν το συγκεκριμένο πολιτειακό αξίωμα πρόσωπα κατά τα άλλα ικανά τα οποία θα ήθελαν να συνεισφέρουν από τη θέση του βουλευτή, αλλά δε θα επιθυμούσαν ή δε θα είχαν την οικονομική ευχέρεια να τερματίσουν το βιοποριστικό τους επάγγελμα, με αποτέλεσμα το αξίωμα του Βουλευτή να καθίσταται προνόμιο των πλουσίων και εκείνων που δεν έχουν την δυνατότητα να εξασφαλίσουν άλλο οικονομικό εισόδημα.
- B. Η καθιέρωση του «επαγγελματία» βουλευτή θα καλλιεργήσει και θα αναπτύξει φαινόμενα διαφθοράς και προώθησης συμφερόντων, στην προσπάθεια των φορέων του να επιτυγχάνουν την επανεκλογή τους.
- Γ. Τα ελάχιστα ανεπιθύμητα περιστατικά που κατά καιρούς παρουσιάζονται δεν οφείλονται στο επάγγελμα που κάποιος Βουλευτής ασκεί παράλληλα ή συμπληρωματικά με το αξίωμα του αλλά σε αυτήν την ίδια την ιδιότητα του Βουλευτή.
- Δ. Κατηγοριοποίηση του βουλευτικού αξιώματος σε πλήρη και μερική απασχόληση.
- Ε. Οι περιορισμοί που επιβάλλονται με την εν λόγω πρόταση είναι υπέρμετροι του σκοπού που επιδιώκεται.

Νομικό καθεστώς

Σύμφωνα με γνωμάτευση του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας με ημερομηνία 7.4.1997, η οποία δόθηκε με αφορμή την κατάθεση πρότασης νόμου του πρώην βουλευτή Δ. Θεοδώρου με βάση την οποία η ιδιότητα του βουλευτή καθίστατο ασυμβίβαστη προς οποιοδήποτε επάγγελμα ή επιχείρηση, *δεν είναι επιτρεπτή η προσθήκη με νόμο, διατάξεων που εισάγουν περιπτώσεις ασυμβίβαστων προς την ιδιότητα του Βουλευτή επιπρόσθετα εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 70 του Συντάγματος.*

Στο άρθρο 70 του Συντάγματος ορίζεται ότι η ιδιότητα του βουλευτή είναι ασυμβίβαστη προς το αξίωμα του υπουργού, του μέλους σε Κοινοτική Συνέλευση ή δημοτικού συμβουλίου, συμπεριλαμβανομένου και του δημάρχου, ή προς την ιδιότητα του ανήκοντος στις ενόπλους δυνάμεις ή της δυνάμεις ασφαλείας της Δημοκρατίας ή προς οποιοδήποτε δημόσιο ή δημοτικό αξίωμα ή θέση. Οι περιπτώσεις αυτές είναι περιοριστικές γι' αυτό η επέκταση του ασυμβίβαστου και σε άλλες περιπτώσεις προϋποθέτει την τροποποίηση του Συντάγματος.

Εύλογο συνεπώς παραμένει το ερώτημα κατά πόσο είναι επιτρεπτοί οι περιορισμοί που εισάγονται στα πλαίσια της πιο πάνω πρότασης νόμου (π.χ

ο περιορισμός ότι βουλευτής δεν επιτρέπεται καθ' όλη τη διάρκεια της θητείας του να ασκεί νομικές ή ελεγκτικές ή λογιστικές δραστηριότητες διότι θεωρείται ότι αυτές σχετίζονται με το κοινοβουλευτικό έργο) σε σχέση με την δυνατότητα απόκτησης της ιδιότητας του βουλευτή.

Επιπρόσθετα η εν λόγω πρόταση ενδεχομένως να αντίκειται και στις πρόνοιες του άρθρου 25 του Συντάγματος. Στο άρθρο 25 διασφαλίζεται το δικαίωμα άσκησης οποιουδήποτε επαγγέλματος και η επίδοση σε οποιαδήποτε απασχόληση, εμπόριο ή επικερδή εργασία. Το δικαίωμα που εξασφαλίζεται βάση του άρθρου αυτού δύναται να περιοριστεί μόνο σε σχέση με τα επαγγελματικά προσόντα ή αν είναι απαραίτητο για το συμφέρον της ασφάλειας της Δημοκρατίας, ή της συνταγματικής τάξης ή της δημόσιας ασφάλειας, ή της δημόσιας τάξης ή της δημόσιας υγείας ή των δημοσίων ηθών, περιορισμοί οι οποίοι δεν εφαρμόζονται στη παρούσα περίπτωση.

Η άσκηση των βουλευτικών καθηκόντων περιγράφεται στα άρθρα 61-85 του Συντάγματος. Σε καμία περίπτωση δεν αφήνεται να νοηθεί ότι θα μπορούσαν να υπάρξουν δύο κατηγορίες βουλευτών βάση των οποίων ένας βουλευτής θα μπορούσε να ασχολείται εξολοκλήρου με την άσκηση των βουλευτικών καθηκόντων και να λαμβάνει την αντιμισθία και ένας άλλος θα είχε τη δυνατότητα να ασχολείται μερικώς χωρίς να λαμβάνει την αντιμισθία (λαμβάνονται μόνο τα εκάστοτε προβλεπόμενα στον κρατικό προϋπολογισμό ή σε οποιοδήποτε άλλο σχετικό νόμο επιδόματα που σχετίζονται). Η καθιέρωση δύο κατηγοριών ή ταχυτήτων βουλευτών δεν είναι επιτρεπτή στο Σύνταγμα μας αφού όλοι οι βουλευτές έχουν υποχρέωση να ασκούν τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις που περιγράφονται στα άρθρα 61-85 του Συντάγματος.

Πολιτική που ακολουθείται σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες

- **Βέλγιο:** Υπάρχει μεγάλη λίστα δραστηριοτήτων οι οποίες θεωρούνται ασυμβίβαστες με τα βουλευτικά καθήκοντα (π.χ δημόσιος υπάλληλος, κληρικός, δικηγόρος του κράτους, δικαστής). Επιπρόσθετα ο τίτλος των βουλευτών δε δύναται να αναφέρεται σε δημόσια έγγραφα και εργασίες (acts) κερδοσκοπικών εταιρειών καθώς επίσης απαγορεύεται ένας βουλευτής να είναι μέλος διοικητικού συμβουλίου ραδιοσταθμού. Σημειώνεται όμως ότι κανένας Νόμος δεν απαγορεύει ρητά ένας βουλευτής να είναι ιδιοκτήτης ή να διοικεί εταιρεία ή μη κερδοσκοπικό οργανισμό ή να κατέχει μετοχές σε μια τέτοια εταιρεία.

- **Δανία:** Υπάρχουν μόνο κανονισμοί (regulations) αναφορικά με προαιρετική δήλωση/εγγραφή (register) επαγγέλματος και οικονομικού οφέλους.
- **Φιλανδία:** Τα επαγγέλματα που είναι ασυμβίβαστα προς τη βουλευτική ιδιότητα καθορίζονται στο άρθρο 27 του Συντάγματος (chancellor of justice, military officers, parliamentary ombudsman, justices of the supreme court or supreme administrative court and the prosecutor-general).
- **Ελλάδα:** Τα καθήκοντα του βουλευτή είναι ασυμβίβαστα με οποιοδήποτε επάγγελμα.
- **Ιταλία:** Τα καθήκοντα του βουλευτή είναι ασυμβίβαστα με κυβερνητικές θέσεις ή θέσεις δημόσιας διοίκησης, με θέσεις σε οργανισμούς που διαχειρίζονται δημόσιες υπηρεσίες ή που δέχονται κρατικές εισφορές και θέσεις σε (joint-stock) εταιρείες με κατ'εξοχήν οικονομικές δραστηριότητες. Περαιτέρω, ο βουλευτής δε δικαιούται να αντιπροσωπεύει επαγγελματικά ή να παρέχει νομικές συμβουλές σε υπηρεσίες αναφορικά με τη σχέση τους με το κράτος καθώς επίσης να είναι πρόεδρος ή αντιπρόεδρος δημόσιας υπηρεσίας.
- **Ισπανία:** Τα καθήκοντα του βουλευτή είναι ασυμβίβαστα με οποιαδήποτε συστηματική δραστηριότητα πληρώνεται τακτικά.
- **Σουηδία:** Στο Νόμο του Κοινοβουλίου (Riksdag) αναφέρεται ότι οι βουλευτές δε δύναται να συμμετάσχουν σε εργασίες ή συζητήσεις της Ολομέλειας ή των επιτροπών σε θέματα που έχουν προσωπικό συμφέρον ή που σχετίζονται με συμφέροντα στενών συγγενικών τους προσώπων.
- **Ηνωμένο Βασίλειο:** Οι επαγγελματικές δραστηριότητες των βουλευτών δηλώνονται αλλά μόνο όταν αυτές εμπίπτουν σε συγκεκριμένες κατηγορίες.(π.χ διευθυντική θέση με απολαβές σε δημόσια ή ιδιωτική εταιρεία) ή όταν η αξία των απολαβών ξεπερνά το 1% του κοινοβουλευτικού μισθού. Περαιτέρω τα βουλευτικά καθήκοντα είναι ασυμβίβαστα με εργασία στο στρατό, στη δημόσια υπηρεσία και σε άλλους δημόσιους οργανισμούς. Υπάρχει επίσης κώδικας δεοντολογίας (Code of Conduct for Members)

Εναλλακτική πρόταση:

- Τροποποίηση του Κανονισμού της Βουλής των Αντιπρόσωπων της Κυπριακής Δημοκρατίας

Αν ο στόχος είναι η ύπαρξη διαφάνειας και η θεσμοθέτηση δεοντολογικών κανόνων συμπεριφοράς που θα καθορίσουν τα πλαίσια μέσα στα οποία ο βουλευτής θα μπορεί να κινείται τότε μπορεί να επιτευχθεί δια μέσου τροποποίησης του Κανονισμού της Βουλής με την εισαγωγή πρόνοιας για υποβολή δήλωσης για άμεσο ή έμμεσο συμφέρον ή όφελος από βουλευτή σε νομοσχέδιο, πρόταση νόμου ή θέμα που εξετάζεται.

Τέτοια πρόταση για τροποποίηση του Κανονισμού της Βουλής εκκρεμεί προς συζήτηση στην Επιτροπή Κανονισμού της Βουλής. Στην εν λόγω πρότασή εκτός από τη ρύθμιση υποχρέωσης βουλευτή για δήλωση άμεσου ή έμμεσου οικονομικού συμφέροντος ή οφέλους, γίνονται επίσης οι εξής ρυθμίσεις:

- Υποχρέωση υποβολής στοιχείων σε σχέση με επαγγελματικά και ιδιοκτησιακά συμφέροντα.
- Μη αποδοχή χορηγιών από βουλευτή.
- Απαγόρευση απόκτησης μετοχών μέσω ιδιωτικής τοποθέτησης ή άλλως πως.
- Εκπροσώπηση συμφερόντων όλων των πολιτών χωρίς διάκριση.
- Δήλωση βουλευτή στην ολομέλεια για άμεσο ή έμμεσο οικονομικό συμφέρον ή όφελος.
- Κρατική στήριξη του έργου του βουλευτή.